

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

دانشگاه آزاد اسلامی واحد مرودشت

دانشکده علوم تربیتی

پایان نامه برای دریافت درجه کارشناسی ارشد

گرایش مشاوره (M-A)

عنوان:

رابطه سخت رویی روان شناختی با سازگاری زناشویی دبی ران

متوسطه شهر شی راز

استاد راهنما:

دکتر لادن معین

استاد مشاور:

دکتر سوسن سهامی

نگارش:

راضیه مسموعی

زمستان ۱۳۸۹

تقدیر و تشکر

من لم یشکر المخلوق لم یشکر الخالق

با توجه به عبارت ارزشمند فوق بر من لازم است تا از زحمات فراوان سرکار خانم

دکتر لادن معین استاد راهنما و مدیر گروه محترم و **سرکار خانم دکتر سوسن سهامی**

استاد مشاور تشکر و قدردانی به عمل آورم هرچند تمام دنیا با همه زرق و برقهایش کوچکتر از

آن است که بتواند پاداش کسی باشد که در راه علم تلاش می کند و عالم و معلم بزرگتر از آنند

که گوهر زیبای عمل خود را به عیار زخارف دنیا محک زنند؛ که گفته اند: "مداد العلما افضل

من دماء الشهداء". بنده حتی نمی توانم ذره ای از زحمات شما را جبران کنم که همواره یار و

پشتیبان و راهنمای من بودید تا در راه تحصیل و تکمیل این پایان نامه بهتر گام بردارم.

به پاس تلاشهای مجاهدانه شما فقط می توانم دعای خیر خود را بدرقه راه تان کنم.

امیدوارم همواره از الطاف و عنایات خاصه حضرت حق بهره مند باشید و صحت و سلامتی و

توفیق روزافزون شما را در تمام مراحل زندگی بخصوص در عرصه علم و دانش از خداوند منان

خواستارم. ضمناً بر خود لازم میدانم از اساتید محترم و گرانقدر **سرکار خانم دکتر صغری**

استوار و **سرکار خانم دکتر سیده مریم حسینی** که زحمت داوری این پایان نامه را بر

عهده داشتند و با نظرات ارزشمندشان مرا در بهتر شدن کار یاری نمودند تشکر و قدردانی کنم.

و همچنین از استاد گرانقدر **جناب آقای دکتر کاظمی** معاونت دانشگاه که بر من منت نهاده

نظارت جلسه را به عهده گرفته اند تشکر و قدردانی نمایم

تقدیر و تشکر از شما که با محبتهای خودتان چراغ امید آیندگان را روشن می نمائید.

تقدیم

تقدیم به همسر مهربانم دکتر صدری و فرزندان عزیزم "محمد و رضا" که با

صبر و شکیبایی موجبات تحقق این امر خطیر را میسر ساختند به امید آنکه بتوانم قطره

ای از دریای بی کران لطف و محبتشان را پاسخگو باشم.

فهرست مطالب

صفحه	عنوان
فصل اول: کلیات تحقیق	
۲	۱-۱- مقدمه .....
۵	۲-۱- بیان مسئله.....
۶	۳-۱- اهمیت و ضرورت مسئله.....
۸	۴-۱- اهداف تحقیق.....
۸	۵-۱- فرضیه های تحقیق.....
۹	۶-۱- تعاریف نظری و عملیاتی.....
فصل دوم: ادبیات تحقیق	
۱۲	۱-۲- مقدمه .....
۱۲	۲-۲- مبانی نظری.....
۱۲	۱-۲-۲- خانواده.....
۱۳	۲-۲-۲- ازدواج و اهمیت ازدواج.....
۱۴	۳-۲-۲- تاریخچه خانواده در ایران.....
۱۶	۴-۲-۲- سیر تاریخی مباحث خانواده از دیدگاه اسلامی.....
۱۸	۵-۲-۲- نظریه های مربوط به خانواده.....
۲۰	۶-۲-۲- سازگاری زناشویی.....
۲۰	۷-۲-۲- عوامل موثر بر سازگاری زناشویی.....
۲۴	۸-۲-۲- متغیرهای مهم پیش بین سازگاری زناشویی.....
۲۶	۹-۲-۲- خصوصیات زوجین سازگار.....

۲۶	.....ره آوردهای سازگاری زناشویی.....
۲۷	.....سازگاری و ناسازگاری.....
۲۸	.....عوامل موثر در ناسازگاری زناشویی.....
۳۱	.....رویکردهای مختلف در مورد ناسازگاری زناشویی.....
۳۵	.....سخت رویی.....
۳۸	.....مولفه های سخت رویی.....
۴۲	.....سخت رویی از دیدگاههای مختلف.....
۵۲	.....تحقیقات انجام شده .....
۵۳	.....تحقیقات انجام شده در خارج از کشور.....
۶۰	.....تحقیقات انجام شده در داخل کشور.....

فصل سوم: روش تحقیق

۶۹	.....۱-۳- مقدمه.....
۶۹	.....۲-۳- روش تحقیق.....
۶۹	.....۳-۳- جامعه آماری.....
۶۹	.....۴-۳- نمونه و روش نمونه گیری.....
۷۰	.....۵-۳- ابزار تحقیق.....
۷۶	.....۶-۳- روش اجرا.....
۷۶	.....۷-۳- روش تجزیه و تحلیل اطلاعات .....

فصل چهارم: تحلیل داده ها

۷۸	.....۱-۴- مقدمه .....
۷۸	.....۲-۴- تحلیل اطلاعات توصیفی .....

۸۰ ..... ۳-۴- تحلیل فرضیه های پژوهش

فصل پنجم: نتیجه گیری

۸۵ ..... ۱-۵- یافته ها و نتیجه گیری

۹۴ ..... ۲-۵- محدودیتهای تحقیق

۹۴ ..... ۳-۵- پیشنهادات

۹۶ ..... منابع فارسی

۱۰۳ ..... منابع انگلیسی

۱۰۹ ..... پیوست

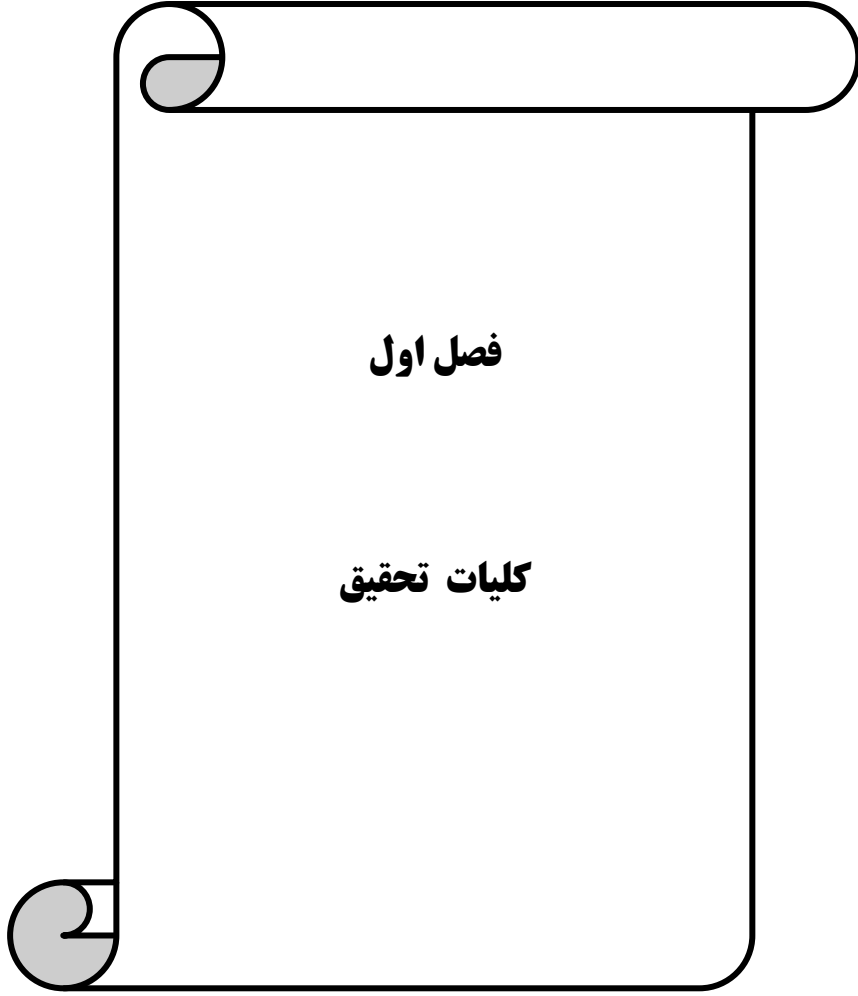
فهرست جداول

صفحه	عنوان
۷۰	جدول ۱-۳ توزیع گروه‌های مورد مطالعه بر حسب جنسیت
۷۸	جدول ۱-۴ توزیع فراوانی و درصد افراد مورد مطالعه بر حسب وضعیت تحصیلی
۷۹	جدول ۲-۴ توزیع گروه‌های مورد مطالعه بر حسب سن
۷۹	جدول ۳-۴ توزیع گروه‌های مورد مطالعه بر حسب مدت ازدواج
۸۰	جدول ۴-۴ ضریب همبستگی سخت رویی و سازگاری زناشویی
۸۰	جدول ۵-۴ ضریب همبستگی کنترل و سازگاری زناشویی
۸۱	جدول ۶-۴ ضریب همبستگی تعهد و سازگاری زناشویی
۸۱	جدول ۷-۴ ضریب همبستگی مبارزه جویی و سازگاری زناشویی
۸۲	جدول ۸-۴ مقایسه میانگین نمرات مردان و زنان در سازگاری زناشویی
۸۲	جدول ۹-۴ مقایسه میانگین نمرات مردان و زنان در سخت رویی و ابعاد آن
۸۳	جدول ۱۰-۴ رگرسیون سازگاری زناشویی بر متغیر مستقل سخت رویی
۸۳	جدول ۱۱-۴ رگرسیون سازگاری زناشویی بر متغیرهای مستقل ابعاد سخت رویی

چکیده:

هدف پژوهش حاضر، بررسی رابطه سخت رویی با سازگاری زناشویی دبیران متوسطه شهر شیراز در سال تحصیلی ۹۰-۸۹ بود. جامعه آماری این پژوهش دبیران متوسطه چهار ناحیه شهر شیراز بود که ۳۲۴ نفر (۱۷۸ دبیر مرد و ۱۴۶ دبیر زن) به صورت تصادفی خوشه ای چند مرحله ای بعنوان نمونه انتخاب شدند و پرسشنامه سازگاری زناشویی اسپانیر (۱۹۷۶)، پرسشنامه سخت رویی (زمینه یابی دیدگاههای شخصی)، در مورد آنها اجرا گردید. جهت تجزیه و تحلیل یافته ها، علاوه بر روشهای آمار توصیفی از آزمون t مستقل، ضریب همبستگی پیرسون و رگرسیون همزمان استفاده شد. نتایج نشان داد که بین سخت رویی با سازگاری زناشویی رابطه معنادار وجود دارد. بین کنترل، تعهد، مبارزه جویی با سازگاری زناشویی رابطه معنادار وجود دارد. بین سازگاری زناشویی زنان و مردان تفاوت معناداری وجود دارد. بین میزان سخت رویی روانشناختی زنان و مردان تفاوت معناداری وجود دارد. نتایج تحلیل رگرسیون نیز نشان داد که سخت رویی پیش بینی کننده سازگاری زناشویی است.

کلید واژه ها: سازگاری زناشویی، سخت رویی، کنترل، تعهد، مبارزه جویی

فصل اول

كليات تحقيق

۱-۱- مقدمه

خانواده محیطی مقدس، با صفا و به زیباترین تعبیر قرآنی محل سکون و آرامش واقعی است (سوره روم آیه ۲۱).

ازدواج یک نهاد اجتماعی است که پایه و اساس ارتباط انسانی را تشکیل می دهد و در آن مرد و زن از طریق یک نیروی رمزی ناشی از غرایز، آیین، شعائر و عشق به هم جذب می شوند، به طور آزادانه و کامل تسلیم (متعهد) یکدیگر شده تا واحد پویایی را به عنوان خانواده ایجاد نمایند (احمدی، آشتیانی، نوابی نژاد، ۱۳۸۴). خانواده به عنوان کوچکترین واحد اجتماعی، اساس تشکیل جامعه و حفظ عواطف انسانی است. محیط خانواده نخستین و بادوامترین عاملی است که در رشد شخصیت افراد موثر است. و از این طریق مهمترین عامل موثر در رفتار فرد به حساب می آید. خانواده نه تنها نظم و ترتیب دهنده اعمال فرد از لحاظ کلی است بلکه کانون محبت و پشتیبان همیشگی در جنبه های مختلف اجتماعی است. و البته از همه بالاتر کانون اخلاق و مهر و عواطف و علایق انسانی به شمار می آید. خانواده از یک طرف فرد را از لحاظ اجتماعی حمایت و پشتیبانی می نماید و از طرف دیگر کانون نوع دوستی و یگانگی زن و مرد می باشد که برای آنها مساعدترین فرصت را برای اتفاق و اتحاد بر اساس صمیمیت هرچه بیشتر و دوام هرچه فزونتر جسمانی، روانی و اخلاقی بوجود می آورد (ابراهیمی بختور، ۱۳۶۴).

آن چه در ازدواج و یگانگی زن و مرد مهم است سازگاری زناشویی^۱ و رضایت از ازدواج می باشد. سازگاری زناشویی وضعیتی است که در آن زن و شوهر در بیشتر مواقع، احساس ناشی از خوشبختی و رضایت از همدیگر دارند (سین ها و ماکرچک^۲، ۱۹۹۰). از نظر گریف^۳ زوجین سازگار، زن و شوهرهایی هستند که توافق زیادی با یکدیگر دارند، از نوع و سطح روابطشان

1- marital adjustment
2 -sinha & Mukerjee
3 -Greef

راضی اند و از نوع و کیفیت اوقات فراغت رضایت دارند (گریف، ۲۰۰۰). مطالعات انجام شده در زمینه سازگاری زناشوئی نشان می دهد که سازگاری زناشویی بر بسیاری از ابعاد زندگی فردی و اجتماعی انسانها تاثیر می گذارد. احساس رضایت از زندگی، افزایش عملکرد زن و مرد، سلامت جسم و روان و تربیت فرزندان شایسته تنها نمونه ای از آنها به شمار می آیند.

با توجه به اهمیتی خاصی که برای سازگاری زناشویی برشمردیم، طرح این سوال بدیهی به نظر می رسد که چه عواملی بر آن تاثیر گذار است و یا حداقل عوامل ویژه ای که در ارتباط با سازگاری زناشوئی می باشند، کدام هستند؟ در پژوهشهای مختلف از طرف محققین تلاشهایی در جهت شناسایی عوامل موثر بر سازگاری و ناسازگاری زوجین صورت گرفته است (فوورس والسن^۱، ۱۹۸۶؛ هلمن^۲ و همکاران، ۱۹۹۵؛ برادباری و فینچام^۳، ۲۰۰۰). بر این اساس عوامل گوناگونی شناسایی شده اند که از بین آنها می توان به عوامل فردی، عوامل اجتماعی فرهنگی، وضعیت فعلی زندگی، ویژگیهای فردی، عوامل ارتباطی دوجانبه ای و فرآیندهای بین فردی اشاره کرد (احمدی، آشتیانی، نوابی نژاد، ۱۳۸۴). گرچه عوامل اجتماعی و فرهنگی نقش مهمی در سازگاری زناشوئی دارند اما عوامل یا ویژگی های فردی که در اینجا از آن به عنوان شخصیت نام می بریم تاثیر ویژه و بیشتری دارند. اگر شخصیت را بعنوان ترکیبی از اعمال، افکار، هیجانات و انگیزشهای فرد بدانیم، مولفه های سازنده آن ممکن است در افراد مختلف، متفاوت باشند. از سوی دیگر، امکان دارد این مولفه ها به طرق مختلفی ترکیب شده باشند به طوری که الگوهای شخصیتی گوناگونی را بوجود آورند. بسیاری از محققان معتقدند وجود تفاوت های فردی و ویژگیهای شخصیتی متفاوت، واکنش افراد را نسبت به موقعیتهای و فشارها متمایز می گرداند. یکی از این ویژگیهای شخصیتی، سرسختی (سخت رویی)^۴ است (وردی، ۱۳۷۸).

4- Fowers & Olson

5- Holmal

6- Bradbury & Fincham

1- hardiness

سخت رویی (سرسختی روان شناختی)، مجموعه ای متشکل از ویژگی شخصیتی است که در مواجهه با حوادث فشارزای زندگی، به عنوان منبعی از مقاومت و به عنوان سپری محافظ عمل می کند (کوباسا^۱، ۱۹۷۹). از نظر کوباسا سخت رویی از سه مولفه کنترل^۲، تعهد^۳، و مبارزه جویی^۴ تشکیل شده است (کیامرثی و ابولقاسمی، ۱۳۸۵). این سه مولفه در زیر تعریف شده اند.

الف- کنترل: اعتقاد فرد به اینکه قادر به کنترل و یا تاثیرگذاری بر روی حوادث است و فشارها را قابل تغییر می داند.

ب- تعهد: توانایی احساس عمیق در آمیختگی و یا تعهد نسبت به فعالتهایی که فرد انجام می دهد.

ج- مبارزه جویی: انتظار اینکه تغییر، یک مبارزه هیجان انگیز برای رشد بیشتر است و آن را جنبه ای عادی از زندگی می داند.

شواهد اشاره دارند که سخت رویی می تواند یک اندازه قابل پیش بینی از سازگاری باشد. برخی از این شواهد نشان داده اند که این سه مولفه به عنوان یک سری از ویژگی های مثبت نقش موثری در سلامت روان^۵ افراد و سازگاری آنها بازی می کند. به عنوان مثال مدی و هس^۶ (۱۹۹۲) دریافتند سخت رویی منجر به سازگاری می شود. همچنین مدی (۱۹۹۴) دریافت افراد سخت رو به این دلیل که حوادث زندگی خود را کمتر فشارزا می بینند، سازگاری موثرتری با زندگی دارند.

پژوهش حاضر ارتباط بین ویژگی شخصیتی سخت رویی روانشناختی با سازگاری زناشویی را مورد بررسی قرار می دهد.

۱-۲- بیان مسئله:

-
- 2- Kobasa
  - 3 -control
  - 4- commitment
  - 5 - challenge
  - 6 -mental health
  - 7- Maddi & Hess

بحث پیرامون خانواده و راههای تحکیم آن از بحثهای متداول مجامع علمی است و علوم مربوط به آن، بویژه روانشناسی تلاش می کنند که تدابیری به عمل آورند که روز به روز میزان ثبات خانواده را فزونی بخشند. در سالهای اخیر کوششهای بسیاری صورت گرفته تا ثبات و کیفیت روابط زناشویی را با استفاده از مفاهیمی چون سازگاری زناشویی، موفقیت، رضایت، ثبات، خوشبختی، توافق و مفاهیمی شبیه اینها ارزیابی کنند (صدق آمیز، ۱۳۷۶). در میان این مفاهیم، سازگاری زناشویی در مطالعه ازدواج و روابط خانوادگی جایگاه خاصی یافته است. سازگاری زناشویی در دوام ازدواج نقش عمده دارد و منظور از آن محدوده ای است که اشخاص متاهل، تضاد را کنترل کرده و با یکدیگر کنار می آیند (صدق آمیز، ۱۳۷۶).

علیرغم اینکه برخی از پژوهش های خارجی نشان داده اند که سخت رویی می تواند در زندگی افراد و سازگاری زناشویی تاثیر داشته باشد، اما هنوز میزان ارتباط این دو متغیر به درستی تبیین نشده است. در داخل کشور نیز هنوز مسائل زیادی در مورد این دو متغیر وجود دارد که جوابی برای آنها داده نشده است. سوال های مانند اینکه نوع و میزان ارتباط سخت رویی با سازگاری زناشویی به چه صورت است؟ سخت رویی در تبیین سازگاری زناشویی تا چه اندازه نقش دارد؟ و یا اینکه کدام یک از مولفه های سخت رویی در سازگاری زناشویی اهمیت بیشتری دارد؟ این مسائل حل نشده کار ارائه یک نظر اساسی در مورد نوع و میزان ارتباط سخت رویی با سازگاری زناشویی را با مشکل مواجه کرده است. ما هنوز نمی دانیم وضعیت رابطه سخت رویی با سازگاری زناشویی در هر یک از گروه های ویژه جامعه به چه صورت است؟ برخی از این گروه های ویژه نقش و جایگاه مهمی در جامعه ما دارند. یکی از این گروه ها شاغلین نظام تعلیم و تربیت و بخصوص دبیران هستند. دبیران با توجه به نقش حساسی که در تربیت و سلامت جامعه به عهده دارند مورد توجه این پژوهش قرار گرفته اند. تحقیق حاضر بر آن است که با اشراف به پژوهش های پیشین و مسائل حل نشده ای که هنوز وجود دارد "رابطه

سخت رویی با سازگاری زناشویی دبیران مقطع متوسطه شهر شیراز" را مورد بررسی قرار دهد. محقق بدنبال تعیین نوع و میزان همبستگی دو سازه مورد نظر است و وجود رابطه علی بین آنها را نخواهد سنجید. علاوه بر این میزان سازگاری زناشویی دبیران زن و مرد را با هم مقایسه می نماید تا در صورت دستیابی به نتایجی روشن بتوان از آن به عنوان راهکارهایی برای افزایش سازگاری همسران و راهبردهایی برای مشاوران و مبنایی برای محققین آتی فراهم نمود.

۱-۳ اهمیت و ضرورت

بررسی مسئله سازگاری زناشویی از جهات مختلف چه ابعاد فردی و چه ابعاد اجتماعی امری مهم می باشد. در بعد فردی این مسئله مهم است چرا که اگر یک زوج در روابطشان با یکدیگر نتوانند به یک توافق نسبی و در نتیجه سازگاری برسند کارکردهای خانواده مختل می شود که شاید تنها راه حل آن جدایی باشد و این راه حل نیز پیامدهای منفی بسیاری برای هریک از زوجین و فرزندان آنان بدنبال خواهد داشت. در بعد اجتماعی نیز این مسئله مهم است. چرا که اگر خانواده که کوچکترین واحد اجتماعی است دچار دگرگونی و آسیب شود، بر کل جامعه تاثیر می گذارد و سلامت جامعه را با مخاطره روبرو می کند (حسن شاهی، ۱۳۷۸). این امر برای کشور ما و بخصوص در شرایط کنونی از اهمیت بسیاری برخوردار است، شواهد نشان دهنده افزایش خشونت های خانوادگی و میزان طلاق است. هر روز بر تعداد کودکانی که بر اثر جدایی والدین و یا خشونت والدین از کانون خانواده دور می شوند افزوده می شود. این کودکان با ورود به جامعه مسائل و جرائم بسیاری را بدنبال می آورند و آشکارا امنیت و سلامت جامعه را با تهدید روبرو می نمایند. این مسائل به وضوح ضرورت خود را نشان می دهد تا پژوهشگران بدنبال یافتن راهکارهایی برای جلوگیری از آنها برآیند. یک مورد از این عوامل و شاید مهمترین آنها سازگاری زناشویی است. سازگاری زناشویی سبب تحکیم و تلطیف زندگی زناشویی می شود و از این طریق امنیت و سلامت را به جامعه هدیه می نماید. اما با این حال هنوز عوامل مرتبط با

آن به خوبی شناسایی نشده اند. پژوهش حاضر در پی آن است که ارتباط یکی از ویژگی های شخصیتی به نام سخت رویی را با سازگاری زناشویی بسنجد. سخت رویی از این رو انتخاب شده است که برخی از نظریه پردازان و نیز برخی از مطالعات تجربی نقش مهمی برای آن قائل شده اند. اما علیرغم اهمیت این عامل تاکنون تحقیقی در مورد آن در کشور ما انجام نشده است. در خارج از کشور نیز گرچه مطالعات زیادی انجام شده است، اما این مطالعات از پشتوانه تحقیقات تجربی زیادی برخوردار نیستند. بر همین اساس پژوهش حاضر در پی بررسی رابطه سخت رویی با سازگاری زناشویی برآمده است. و برای انجام این کار دبیران آموزش و پرورش را جامعه هدف خود قرار داده است. در واقع از جمله گروههایی که به لحاظ حساسیت کاری و نقشی که در جامعه بازی می کنند در خور توجه هستند، دبیران آموزش و پرورش می باشند این گروه در ارتباط مستقیم با مردم هستند و چنانچه خود آنها از زندگی خوب و مناسبی برخوردار نباشند طبیعتاً هم خودشان آسیب می بینند و هم اینکه نظام تعلیم و تربیت دچار مشکل خواهد شد. با اشراف بر مطالب فوق "رابطه سخت رویی با سازگاری زناشویی دبیران مقطع متوسطه شهر شیراز" مورد بررسی قرار خواهد گرفت.

۴-۱ اهداف تحقیق

۱-۴-۱ هدف کلی:

تبیین رابطه بین سخت رویی با سازگاری زناشویی دبیران می باشد.

۲-۴-۱ هدف جزئی:

- ۱- تبیین رابطه کنترل با سازگاری زناشویی
- ۲- تبیین رابطه تعهد با سازگاری زناشویی
- ۳- تبیین رابطه مبارزه جویی با سازگاری زناشویی
- ۴- تبیین تفاوت سازگاری زناشویی زنان با مردان

۵-۱- فرضیه های تحقیق

۱-۵-۱ فرضیه کلی:

بین سخت رویی با سازگاری زناشویی رابطه معنادار وجود دارد.

۲-۵-۱ فرضیه های جزئی:

- ۱- بین کنترل و سازگاری زناشویی رابطه معنادار وجود دارد.
- ۲- بین تعهد و سازگاری زناشویی رابطه معنادار وجود دارد.
- ۳- بین مبارزه جویی و سازگاری زناشویی رابطه معنادار وجود دارد.
- ۴- بین سازگاری زناشویی زنان و مردان تفاوت معناداری وجود دارد.

۱-۶- تعاریف مفهومی و عملیاتی متغیرها

۱-۶-۱- تعاریف مفهومی

سازگاری زناشویی:

سازگاری زناشویی را وضعیتی می دانند که در آن یک احساس کلی در زن و شوهر از خوشبختی و رضایت از ازدواج با یکدیگر وجود دارد (کاپور^۱، ۱۹۷۲ به نقل از حسن شاهی ۱۳۷۸)

سخت رویی:

کوباسا (۱۹۷۹) سخت رویی را ترکیبی از باورها در مورد خویشتن و جهان می داند که فرد را در برابر فشارهای درونی و بیرونی مصون می سازد. او اعتقاد دارد سخت رویی شامل سه ویژگی می باشد:

۱ - کنترل: اعتقاد به اینکه فرد می تواند بر رخدادهای زندگیش اثر بگذارد یعنی احساس کنترل فردی.

۲ - تعهد: داشتن هدف و مشارکت در رخدادها و فعالیتها و ارتباط برقرار کردن با مردم. برای نمونه افراد متعهد منتظر آیند تا برنامه های روزمره را آغاز کنند و از ارتباط با مردم لذت ببرند.

۳ - مبارزه طلبی: تمایل به تلقی کردن تغییرات به عنوان محرکها یا موقعیتهایی برای رشد، به جای تصور کردن آنها به صورت تهدیدی برای امنیت (سارا فینو^۲، ۲۰۰۲) افراد با سخت رویی بالا به جای احساس از خودبیگانگی^۳، درماندگی^۴ و تهدید^۵ به ترتیب احساس تعهد، کنترل و مبارزه جویی دارند.

---

1 - Kapur
2- Sarafino
3- alienation
4 - helplessness
5- threat

۱-۶-۲ - تعاریف عملیاتی

سخت رویی:

در این پژوهش سخت رویی ویژگی شخصیتی است که از سه مولفه کنترل، تعهد و چالش تشکیل شده و از مقیاس دیدگاه‌های شخصی (P.V.S)^۱ (1984) سنجیده می‌شود.

سازگاری زناشویی:

در این پژوهش سازگاری زناشویی نمره‌هایی است که آزمودنی‌ها در مقیاس سازگاری زناشویی اسپانیر^۲ (۱۹۷۶، به نقل از حسن شاهی ۱۳۷۸) کسب می‌کنند.

---

۱ - Personal views survey

2 - Spanier